

Izhaja vsak četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in izdajanje sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 v.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. J. Mrušič) v Gorici.

V boj proti alkoholni kugi!

Meje med pivcem iz navade in med pijancem ni nikakor mogoče določiti, ker je sprejemljivost pojedinca za alkohol zelo različna. Pivec iz navade lahko postane vsak čas pijanec, dasitudi ne bo dal noben pivec voljati, da je pijanec. Kot zdravnik in občinski predstojnik je pisatelj v teku 34, oziroma 17 let doživel kaj žalostne izkušnje o škodljivosti in nevarnosti alkohola. Videl je, kako je prišlo vsled tega mnogo rodbin v bedo, da je največkrat alkohol povzročil uboštvo in propad prej bogatega prebivalstva. Opazoval je v dolgem času svojega poslovanja kot zdravnik neizogibne duševne in moralne nedostatke mnogih, kojih stariši so bili pijanci. Po njegovem mnenju bi se morali baviti vsi krogi, ki skrbje za siromake, tudi z vprašanjem o alkoholizmu, ker je skoraj vedno ta-le povzročitelj obubožanja. Za pijančevanje pride premnogokrat uboštvo.

Prireditelj pričujoče slovenske izdaje nima sicer tolikoletnih izkušenj, a imel je priliko v 20 letih učiteljevanja opazovati, da i med nami Slovenci ni na boljšem. Tudi pri nas zahteva „bes“ alkohol premnogokrat ržev in kar je še najžalostnejše, posledki pijančevanja se že jasno vidijo tudi na mladini. Od leta do leta je več otrok, ki niso nikakor sposobni za šolo, dasiravno so že šest let stari. Ti reveži so po večini telesno še precej razviti, duševno so pa strašno — „nazaj“. Imel sem za poskušnjo eno tako deklico šest tednov v šoli, a sirota se med tem časom ni nikakor mogla naučiti, koliko glav, nosov, rok, nog... da ima. Pri zadnjem šolskem popisovanju je bilo 90 novincev, a od teh 21=23% duševno in telesno preslabih. Razen teh pa obiskuje med 512 učenci šolo okoli 80 otrok, ki so duševno tako slabi, da kljub največji skrbljivosti učiteljevi in staršev ne bodo dosegli niti ljudskošolskega minima.

Da je skoraj v vsakem takem slu-

čaju duševni pohabljenosti vzrok za uživanje alkoholnih pijač, bi ne bilo težko dokazati.

Na podlagi teh resničnih slik o škodljivosti in nevarnosti strupa alkohola, ki so podane iz lastnihkušenj, bode se mogel vsakdo prepričati, da je ni višje in lepše naloge za pravega rodoljuba, nego se vglobiti v vprašanje o alkoholizmu, se upirati temu strupu ter stopiti v prvi vrsti z lastnim zgledom v ta prepotrebni in zaslužni boj.

Učni zavodi društva „Šolski Dom“.

V minoletem šolskem letu 1904/5 je društvo „Šolski Dom“ v Gorici vzdrževalo: Tri otroške vrte, v katere se je vpisalo 241 otrok; 12 razredov ljudske šole za 641 učenec in učenka; pripravljalnico za srednje šole, v katero se je vpisalo 34 učencev; dva letnika pripravljalnice za žensko učiteljsko, v katero se je vpisalo 110 učenk; dekliško nadaljevalno šolo s 67 učenkami in deško obrtno-nadaljevalno šolo s 158 učenci.

V vse navedene zavode se je vpisalo 1261 učeče se mladine. To mladino, razvrščeno v 22 razredov in 3 vrtee je poučevalo zraven 4 katehetov in 5 učiteljev 16 učiteljic in 3 vrtnarice; skupaj 28 učnih moči.

K tem podatkom naj podamo nekaj pojasnili in opazki, da se prepričajo prijatelji in dobrotniki naše mladine o koristni uporabi denarnih prispevkov in darov, doposlanih vodstvu društva „Šolski Dom“.

Prvi slovenski otroški vrtec, ustanovljen l. 1882, je še vedno v svojih prvotnih prostorih v ulici Sv. Klare. V tem otroškem vrtcu se vežbajo slovenske učiteljske kandidatkinje tuk. c. kr. izobrazovališča in druge privatne kandidatkinje za otroške vrte, po navodilih vrte-

narice g.žne Maro Rupnik. Drugi vrtec je v „Malem Domu“ in tretji pod Kostanjevico. Da se je vpisalo v vse tri otroške vrte 241 otrok, je pač jasen dokaz, kako potrebni so otroški vrte za slovensko ljudstvo v Gorici. In ako bi jih bilo dvakrat toliko, podvojilo bi se tudi število obiskujočih otrok. Kje so slovenski otroci iz onih delov mesta, ki bivajo bolj oddaljeni od vrtecev? Bister opazovalec jih iztakne povsod prav mnogo, a v srce ga zaboli, ako pomisli, da se jih premnogokrat izgubi v italijanskih otroških vrtcih zaradi pomanjkanja slovenskih otroških vrtecev v raznih mestnih delih. Italijanski mestni otroški vrteci, katerih je v Gorici deset, so tako nastavljeni in v takih krajih, da je malim otrokom prihajanje vanje prav priljubeno. To se dogaja posebno pri narodno-nezavednih roditeljih in pri takih družinah, v katerih je oče celi dan z doma, mati pa mora iskati zaslužka po drugih hišah. Otrok, ki je hodil v italijanski vrtec, ne govori več z roditelji v materinem jeziku, njemu se udajo roditelji, in tako postane med otroci in roditelji občevalni jezik laški. Nasledek je, da tak otrok prestopi v italijansko ljudsko šolo ter je odpadnik naroda in potegne mnogokrat za seboj še nezavedne roditelje. Skušnja uči, da taki otroci se malo ali nič ne nauče v italijanskih šolah; odgobjijo se navadno slabo ter so v mnogih slučajih izvrški človeštva.

Lepo se popolnaje ljudska šola, v katero se je vpisalo 270 dečkov in 371 deklic. Od 12 razredov je bilo v „Šolskem Domu“ 9 z 201 učencem in 299 učenkami in sicer I., III. in IV. ločen po spolu, II. mešan, V. in VI. samo dekliški. V „Malem Domu“ sta bila I. in II. mešana razreda za prvo in drugo šolsko leto, III. tudi mešan za tretje in četrto šolsko leto z 69 učenci in 72 učenkami. Izvzemši poslednji razred so vsi razredi obsegali otroke za eno samo šol. leto. III., IV., V. in VI. dekliški razred nadomestuje vadnico, v katerih razredih

se slovenske kandidatkinje tuk. izobraževališča urijo v nastopih po 7 ur na teden. V vseh dekliških razredih sodeluje pri pouku ročnih del posebna učiteljica za ročna dela.

Od vseh v ljudsko šolo vpisanih otrok se je med letom preselilo, umrlo ali drugače izostalo 48. Konecletni vseh je bil v občje dovoljen, kajti le 16 od sto otrok ni doseglo smotra.

V I. in II. razred se praviloma sprejemljejo otroci iz mesta; v višje razrede tudi z dežele, sosebno taki, ki se nameravajo nadalje izobraževati. Ker je ljudska šola urejena popolnoma po vseljavnih učnih načrtih in so njeni vspehi dovoljni, je pri ljudstvu na dobrem glasu.

Z ozirom na to, da se s prihodnjim šolskim letom oglasi za II. mešan razred čez 100 otrok, je potrebno, da se bode moral še ta mešan razred ločiti po spolu; tedaj bo ljudska šola štela 6 dekliških in 4 deške razrede v „Šolskem Domu“, 3 mešane razrede pa v „Malem Domu“, skupaj 18 razredov.

Glede na to, da se več let zaporedoma ni sprejemalo v tukajšnjo pripravljalnico, združeno z višjo gimnazijo, dovoljo pomanjkanja prostora, one učence, ki so se za to oglašili, je odbor sprejmenil svoj V. deški razred v pripravljalnico za srednje šole. V tej se poučuje po načrtu za to potrjenem od šolske oblasti, z razločkom, da se poučuje še po 4 ure na teden slovensčina, in to vedno vtrieno z nemščino. S tem je učenec mnogo olajšan pouk v nemščini in se tudi bolj utrdi v materinščini.

V to pripravljalnico se je vpisalo 34 učencev z jako različnim znanjem. Večina teh je vstopilo z namenom, da se pripravijo za vstop na srednje šole; a bilo je tudi takih, ki niso nameravali se dalje učiti, pa niso bili odvezani šolske dolžnosti. Ti poslednji se poprimejo rokodelstva ter bodo imeli priliko se v svoji stroki dalje izomikati v obrtno-nadaljevalni šoli. Od razredovanih 32 koncem šolskega leta je doseglo smoter

LISTEK

Angel varuh.

Pripovedka.

Ruski spisal V. M. Mihejev. Poslovenil Cvetko Mošan.

I.

Temna noč je carovala blizu mesteca Sjaovir, nedaleč od Mukdena. Fedot Silantjev, prostak v četi ruskih lovecev, se je tiho plazil rama ob rami s svojimi tovariši, skrbno gledaje, da ne bi vzbudil ni najmanjšega šuma. — Pohod, na katerega se je pripravljalo to malo krdelec pod poveljstvom ne ravno mladega, toda pogumnega častnika, se je moral izvesti z vso mogočo previdnostjo. — Od njega so pričakovali znatnih vspehov, in mladi vodja se je hotel vrniti k svojemu polkovniku ne samo da bi pokazal pogum in razičnost, ampak tudi da bi prinesel kako važno vest o položaju sovražne v mraku hladne noči se skrivajoče armade.

Pred nastopom pohoda se je obrnil častnik k svojemu malemu krdelec s kratkim nagovorom, vsied katerega je zaobljubil Fedot Silantjev v glavnem to, da bode kolikor mogoče manj šumel,

pa zato ostreje gledal v temo. — In vse njegovo bitje se je kakor zlilo s to občutljivostjo napete teme, a še bolj z napetim gledanjem v temno noč. — Roki sta mu zamrli od silnega stiskanja puškinega kopita, katero je držal v prevesju, ker je častnik zapovedal tako nositi puško in takoj streljati v sovražnika, ako bode trebalo. — Silantjev je v svojih nerodnih in ponošenih čevljih previdno stopal po neravnih, zamrzlih tleh, kjer se je še nedavno dvigal gozd, sedaj posekan in ovirajoč s svojim mladjem vsaki Silantjev korak. — In njegovo zanimanje za temo in nočne glasove je nekoliko obrnila nase skrb brezšumno stopati po tem trdem, pod težkimi čevlji komaj se pregibajočem mladju mandžurske gošče.

In truden do smrti se je dvigal Silantjev korak za korakom, rama ob rami s tovariši v strašni temi, kakor bi izginjal sam pred seboj v brezdenski pasti kake pošasti, katera ni imela nobene oblike ter je dihala neopaženo Fedotu v prsa in glavo mrtvaški dih.

Naenkrat se je vžgala globina te pasti z molčečimi ognjenimi točkami, katere so se v trenutku razpršile na desno in levo. Fedot ni slišal glasov

strelav, ni niti vedel, kaj se je z njim zgodilo, toda opazil je takoj, da ga je neka nevidna muha vpičila v levo lice, da mu je neka veja izmakla izpod nog in da je nekdo skočil na begu čez njega.

Vse drugo mu je ostalo skrito. —

II.

Fedot Silantjev se je osvestil. Z naporom je odprl oči, težko dvigal trepalnice, katere so se zlepile od nabranih in zmrznenih solz. Ko je odprl oči, ni vedel, na kaj gleda, kaj je to nad njim, blede-modrikasto, hladno, jasno in nekako pozorno, kar propušča k njemu malomarno neko ravnodušno in nezaletno svetlobo. Fedot je dolgo in nepremično gledal navzgor, in od te svetlobe mu je bivalo silno težko pri srcu.

Toda kmalu je spoznal, da ga ne bole oči, ampak spodaj pod levo čeljustjo, odkoder se širi bol v krogu pod levim očesom čez nos in hripelj k desnemu očesu, po desnem licu in se izgublja z nekim trganjem v podbradek. In uvidel je takoj, da ta bol ni od hladnega, svetlega neba, ampak od njegovega lastnega lica ali od nečesar, kar se je zlobno in nedostopno vtihotapilo v njegovo lice. — Silantjev je tiho dvignil oslabele kot led

mrzlo roko in dotaknil se svojega levega lica. Njega dlan in prsti kakor bi polzeli po drevesnem lubadu. — In spoznal je takoj, da je ranjen v obraz, da se je kri sesirila in da leži brez pomoči sredi neznanega polja v gostem grmičju in gleda na tuje, njemu ravnodušno nebo. — Kakor bi Fedota sam gad pičil ravno v srce. — In ne glede, da ga je slabost vkrvala, se je krčevito pridvignil in šel.

Ko je šel, občutil je v vsej desni nogi bol liki silna in ostra zobna bolečina — A ko je poskusil dvignuti nogo, postala je bolečina neznošna, in uvidel je, da mu je noga brezkoristna, popolnoma nepotrebna. — Saj mu ne do ušča premakniti se niti z mesta, sedaj mu je postranska stvar, prirojeno zlo, katero se je vcepilo v njegovo telo. — Sede, vpre v pogled na svoji nogi v tolstih vojaških hlačah in težkih čevljih, popolnoma napetih in pokritih s sesirjeno krvjo. — Ne samo, da ni zapazil nobene znamenja rane, ampak tudi nobene luknje na obleki ali obuvalu. — Jasno mu je bilo pred očmi, da mu je nogo razmrskal konj s svojimi kopiti, ko je skočil na njega.

Fedot je uže hotel žalostno in onemoglo vzdihniti kot tepeni paglavec, toda

26 učencev. 15 učencev je bilo vsprejetih na tuk. srednje šole, in sicer 6 na realko in 9 na gimnazijo. Mogoče, da se še kateri oglasi s pričelkom prihodnjega šolskega leta.

V pripravljavnico za izobraževališča za učiteljske se je vpisalo v oba oddelka 7 deklic, od katerih je med letom izšlo 5. Tako je bilo koncem leta razredovanih 105, ki so vse dosegle smoter. Od razredovanih učenk so njih roditelji bivali: V Gorici 40, na Goriškem 37, v Istri 12, v Trstu in okolici 1, na Kranjskem 7 in na Štajerskem 2.

Od leta 1892 dalje so prestopale učence iz najvišjega razreda naše ljudske šole na tukajšnje izobraževališče za učiteljske. Leta 1900 je društvo ustanovilo posebno pripravljavnico s posebnim za to določenim učnim načrtom, od katerega leta dalje pohaja v to pripravljavnico vedno več učenk. Tako je bilo leta 1900/1 51, leta 1901/2 59 in leta 1902/3 71 učenk. V tem letu se je razdelila pripravljavnica, obstoječa iz dveh oddelkov v dva posebna letnika. Leta 1903/4 je bilo 77 in minulega šol. leta 1904/5 110 učenk. (Konec pride.)

Politični pregled.

O položaju v Avstriji. — Deželna vlada v Sleziji je že uradno razglasila, da se češke vsporednice na učiteljsku v Opavi odpravijo in da se mesto istih v Poljaki Ostravi osnuje samostojno češko učiteljsko. Kar se dostaje poljskih vsporednic na učiteljsku v Tešinu pravi vladni razglas, da deželni šolski svet tekom zimskega semestra predloži na učnemu ministerstvu svoje eventuelne predloge.

Splošna volilna pravica na Ogrskem. — „Magyar Szo“ poroča na temelju informacije, ki jo je dobil na kompetentnem mestu, da je cesar privolil, da izdela vlada zakonski načrt o splošni volilni pravici ter da ga predloži državni zbornici.

Nemiri v nemški vztočni Afriki. — V Berlinu je najneprijetneje presenetila vest, ki jo je priobčila „Norddeut. Allgem. Zeitung“, da so namreč tudi v nemški vztočni Afriki mej urojenici severno od Kilve, navstali nemiri. Poročilo guvernerja nemške Vztočne Afrike, Gretzana, je napravilo tem slabji utis, ker so se ravno sedaj boji z urojenci južno-zapadne Afrike poostri in tudi ni še nade, da bi se kmalo dovršili, vzlic temu da se je potrošilo že 400 milijonov. Tudi iz Kameruna in z južnega morja so v zadnjem času dospеле ne prav ugodne vesti.

Po atentatu na sultana. — Prvi tajnik Jildiza Tahsin paša je v imenu sultanovem poslal policijskemu ministru pismo, v katerem izraža sultanovo obžalovanje, da ne more policija najti zločinca. To pismo je bilo priobčeno vsem pododdelkom policije. Nekoliko policijskih agentov je bilo aretovanih, ker so prijazno postopali z nekim Aristidom, ki je ubežal in ki je na carinskem uradu plačal za kočijo, na kateri je eksplodirala bomba. V krogih Jildiza zatrjujejo, da komisija Jildiza ki vodi preiskavo, pozna že vse osebe, ki so izvršile atentat, ter da išče sedaj pr vzročitelje. Komisija je radi tega že stopila z inozemsko policijo v zvezo.

nevoljno je zadržal v sebi ta vzdih žalosti in se začel ozirati okrog s hladnimi solzami napolnjenimi očmi. — Očividno so kapljale solze na strjeno kri ob rani, ker se je povečala žgoča, skeleča bol pod levo čeljustjo in hkratu tudi po celem obrazu. Fedot je zapazil okolo sebe divjo dolino, okroženo s plašnatimi holmi, „sopkami“ (griči), kakor jih tukaj imenujejo, in na teh gričih so se tu pa tam dvigali oblaki dima, zgublajoči se na razne strani. Silantijevu je postajalo vedno jasneje, da je ranjen v lice; a da se ne more zganiti z mesta, kriva je bila razmrskana noga. — In sedi sedaj brez upanja, brez pomoči, čakaje samo, kdo se prvi prikaže v tej dolini, ali prijatelj, ki ga prepelje na bolniško postajo, ali sovražnik, ki ga zakolje na mestu, izmučivši ga prej strašno z udarci kopita in bodala, česar se je bal od Japoncev, o katerih je slišal tako pripovedovati.

V tej gluhi grozoti je občutil, da mu poleg teh postranskih zlih nadlog, ki so se vpile v noge in lice, razširjajoč gnjilob in žgočo novo bol, leze od znotraj po vsem telesu še druga vsepokončujoča bolečina, ki ga muči in trpinči

Rusko-japonska vojska.

Mirovni pooblaščenec ruski in japonski prišli so že v Oysterbay, kjer se imajo vršiti mirovna pogajanja. Roosevelt vsprejel je najprej japonske pooblaščenca, ki so tudi prej tja dospeli, potem pa ruske ter je predstavil druge drugim.

Na jahti „May Flower“ bil je skupen zajutrek, pri katerem je Roosevelt izrekel nastopno napitnico: „Izrekam napitnico na katero ne pričakujem odgovora in katero naj se, prosim, moiče poslušati. Pijem na zdravje obeh vladarjev in obeh velikih narodov, katerih zastopniki so se na tej ladiji sestali. Nadejam se in prosim, da bo v interesu ne samo obeh veselil, ampak tudi v interesu človečanstva čim prej med obema veselila ma sklenjen pravičen in trajen mir.“

Kitajci, ki prihajajo iz krajev, zasedenih od japonskih armad, pravijo, da je okužen ves zrak, kjer stoji petero japonskih armad, vsled neštevilih mrtvih trupel človeških in živalskih. — Trupla so bila večinoma le malo zasuta ali pa so kar ležala na zraku. Vsled nezonsne vročine in dežja so začela trupla grozno gniti. Japonci zakrivajo kolero in kugo, ki je nastala med njimi.

Poveljnik Vladivostoka je z ozirom na obsedno stanje pozval vse inozemske trgovce, naj zapuste mesto. Nekaterim je bilo dovoljeno, da smejo ostati v Harbarovsku.

Novice.

Dva delavska občna zbora. — Dne 27. t. m. bo imelo „Slovensko kat. delavsko društvo v Gorici“ občni zbor, dne 3. sept. t. l. pa „Skalnica, društvo slovenskih delavk“. Oba občna zbora bosta v „Alojzijevišču“ in oba bosta združena z malo veselico in s srečkanjem. Za srečkanje so darovali slovenski rodoljubi v mestu razne dragocenosti.

Izkaz darov namenjenih za srečkanje na občnem zboru moškega delavskega društva dne 27. t. m. in ženskega delavskega društva dne 3. septembra t. l.: P. n. gg.: Dr. Andrej Pavlica 5 podob v okvirju in več molitvenih knjig; Holzinger pl. Weidich 4 „Skalnice“; Irma Pirjevec. c. kr. učiteljica 1 škatljo s sladlicami, M. B. s Sv. Gore v steklu, 1 okvir s podobo angeljčka, 1 kip (Jezusov in sv. Ivana); Neža Dugar srebrno svetinjo; Josipina Žnidaršič majolko; Anton Jerkič gramofon; Tvrčka Konjedič & Zajec likalnik; Anton Breščak popotno torbo; Anton Fon 1 klobuk; Anton Potatzky 4 novčarke, 2 ogledali, 2 steklenici in 2 luliči; Amalija Drufovka steklenico, 6 kozarcev in krožnik; Jernej Kopač 6 zaboječkov sveč za porabo v hiši; Ivanka Kavčič vrček za pivo; Ivan Kokošar povekševalno steklo s 7 krajevnimi podobami; monsig. Ivan Wolf 3 molitvenike in 3 zabavne knjižice, skupaj 6 knjig; J. Zornik 3 otroške kape, 3 moške ovratnice, 3 ženske ovratnice in 4 ženske pasove.

(Dalje prihodnjic.)

Za „Slovensko slottišče“: P. n. gg. Peter Cotič za hitro poravnani račun 50 v, „Slovenska Beseda“ 1 K, N. N. 1 krono.

Bog plati!

ter zapira premle ustnice; a jezik se mu moči le v suhih in grenkih slinah in gineva v strašni žeji. — Silantjev je zopet padel v znak na hrbet in znova zagledal nad seboj tuje, ravnodušno nebo.

(Dalje pride.)

Ne skušaj Boga.

Resnična dogodba.

Bil je krasen dan dne maja 190 . . . , ko sem šel s svojim prijateljem K. istega popoldne na sprehod. Solnce je razprostralo svoje žarke po zemlji in idoč po mehki zeleni travi, občudujé krasno naravo, vzkliknil sem ves navdušen: „Kako je vendar lepo na božjem svetu.“ Da, iz same navdušenosti nisem niti zapazil, kako je postal moj prijatelj potrt in žalosten, ko sem izgovoril one besede. Po dolgem popraševanju mi je vendar zaupal svojo skrivnost in mi pripovedoval nekako tako-le:

„Pred dvema leti bili smo zbrani nekateri prijatelji, izmed katerih omenim samo Č. ka, V. . . . ka in J. ga, v nekem

Za Alojzijevišče: Preč. g. Fr. Červ 10 K, neki župnik-dekan 20 K. Bog povrni!

Dar. — Uprava „Prim. Lista“ je prejela: Gospa Katarina Novič, ki se ni udeležila veselice „Ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metode“ v „Trgovskem Domu“ 2 K; „Slovenska Beseda“ 1 K.

Pogreb dr. Greg. Kreka. — V nedeljo popoldne ob 11. uri so prepeljali iz Gradca v Ljubljano zem. ostanke rajnega vseuč. profesorja dvornega svetnika dr. Gregorja Kreka. Pred južnim kolodvorom je blagoslovil zemeljske ostanke frančiškanski župnik g. p. Hugolin Sattner, nakar je govoril ljubljanski župan gospod Ivan Hribar, ki je naglašal, da je bil rajni dr. Krek idealen narodnjak, kakršnih je še malo videla slovenska zemlja. V heli Ljubljani je hotel preživeti svojo starost, a ko je iskal zdravja, ga je zadela v nemškem Gradcu bleda smrt. Počitka mu bo dala slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil. — Ljubljanski „Sokol“ je bil navzoč pri blagoslovljenju zemeljskih ostankov rajnega, a izpreveda se ni udeležil.

† Anton Ažbe. — V Monakovu je v nedeljo nenadoma umrl Anton Ažbe, eden izmed največjih slovenskih slikarjev.

Anton Ažbe je bil rojen leta 1862 v Poljanski dolini na Gorenjskem. Vsled prerane očetove smrti je prišel v neko prodajalnico v Celovcu. Po večletnem bivanju v Celovcu se je preselil v Ljubljano, kjer je postal učenec znanega slikarja Janeza Wolfa. Posrečilo se mu je priti na dunajsko akademijo. Po dovršenih študijah se je podal v Monakovo. Tu je v šoli profesorja Wagnerja pričel samostojno umetniško delovanje. S časoma je ustanovil svojo slikarsko šolo, ki je štela v zadnjih letih nad sto učencev in učenk. V tej šoli je vzgajal prince, kneze in kneginje, grofe itd.

In tudi vsi mlajši slovenski slikarji so se zbirali v njegovi šoli. Sploh je bila njegova šola največja, najbolj znana in najslavnejša v Monakovem. Do svojega groba je tudi ostal zvest svojemu slovenskemu rodu. Lahka mu zemlja!

Umrli je v nedeljo v Trziču (Monfalcone) bivši glavni urednik uradnega lista „Osservatore Triestino“, odvetnik dr. Anton Bersa pl. Leidenthal v starosti 79 let.

Vabilo k zborovanju in veselici, katero priredi „Delavsko izobraževalno in podporno društvo v Kostanjevici“ ob priliki blagoslovljenja in razvija društvene zastave dne 15. avgusta v prostoru g. Fr. Urdih-a št. 84. Popoldne: Ob 9. uri sv. maša; ob 10. uri zborovanje s sledečim vsporedom: 1. Predavanje o vladnem zakonskem načrtu glede delavske zakonodaje; 2. Predavanje o strokovni organizaciji delavcev; 3. Poročilo o delovanju društva in raznoterosti. Popoldne: Ob 2. in pol uri: Blagoslovljenje zastave v cerkvi; ob 4. uri začetek veselice: 1. Pozdrav predsednika; 2. Danilo Fajgelj: „Pobratimija“, poje moški zbor; 3. Deklamacija: „Delavska pesem“; 4. P. H. Sattner: „Prememba“, poje mešan zbor; 5. Slavnostni govor; 6. I. Žirovnik: „Tiček“, poje ženski zbor; 7. Deklamacija: „Naš čolnič otmimo“, zl. S. Gregorčič; 8. Anton Förster: „Pesem koroških Slovencev“, poje moški zbor; 9. Šaljivi prizor: „Kovačev štu-

hotelu. Pogovarjali smo se o politiki, literaturi itd., tako da je prišel govor tudi na vero.

Vsi, razun mene, so se izrekli, da nič ne vernejejo, da ni Boga, ne duše, še manj pekla in nebes. Govorili so proti papežu, proti duhovnikom, sploh proti vsemu, kar je svetega.

Dokazoval sem vsem, da je njih mnenje krivo, da so nevedni, ali pa, da nič ne razumejo. A zaman. „Proč od Rima, dol s papežem, dol s farji,“ to so bile posledice tega sestanka.

Sam ne vem kako je prišlo, da so se dogovorili moji trije prijatelji, da bodo skušali Boga, in sicer tako, da če umrjejo vsi trije v treh mesecih, je Bog; če ne, ga ni.

In res! Prvi mesec je Č. k utonil, drugi mesec je padel V. . . . k v nekem dvoboju in tretji mesec je umrl J. g zaradi neke ostadne bolezn.

Iz te dogodbe lahko razvidiš, da je velik greh skušati Boga, razvidiš pa tudi lahko, kako minljiva je sreča tega sveta, in ravno zaradi tega sem postal prej tako potrt in žalosten.

M. y. r.

dent“; 10. I. Žirovnik: „Kukavica“, poje mešan zbor. Po veselici prosta zabava. Med prosto zabavo šaljiva loterija. Pri veselici svira veteranska godba iz Mavhinj. Vstopnina 60 vin. za neude, 30 vin. za ude. K obilni udeležbi uljudno vabi o d b o r.

Vabilo k veselici katero priredi „Delavsko podporno društvo“ na Lokvah v proslavo 75. rojstnega dne Nj. c. kr. Apost. Velič. cesarja Franca Jožefa I., katera bo na praznik dne 15. avgusta 1905. Začetek ob 4. uri pop. Vstopnina: za osebo 40 vinarjev, ude vstopnina prosti. Vspored: 1. „Naša pesem“, za „delavsko podporno društvo“ zložil A. P.; 2. Nagovor; 3. „Kantata“, v proslavo 75-letnice, za 6 glasov, Jan. Laharnar; 4. Deklamacija: „Dražba“, S. Gregorčič; 5. „Na planine“, petje, P. H. Sattner; 6. Igra: „Jaka berač“, (pri kupletu „pohod“ iz „Prodane neveste“); 7. „Nazaj v planinski raj“, petje, P. H. Sattner; 8. Srečkanje. Čisti dobiček za zastavo „Delavskega podpornega društva“; 9. „Večerna“, petje, Fr. S. Vilhar. Po veselici: prosta zabava. — K obilni udeležbi uljudno vabi — o d b o r.

Veselica „Kat. del. društva“ v Mirnu radi slovesnosti, ki se bo vršila v Kostanjevici dne 15. t. m., prinese na dan 27. t. m. in sicer se bo ta dan obhajala obletnica razvija zastave društva. O d b o r.

Vabilo na letno zborovanje slov. kršč.-socialne zveze“ in romanje k Materi Milosti v Maribor dne 3. in 4. septembra 1905. Poseben vlak iz Ljubljane. Oglase in denar za vozne listke sprejemajo domači župni uradi in pa slov. kršč.-socialna zveza v Ljubljani.

Ponesrečena goljufija. — V torek aretirani so bili v Gorici Ivan Gabrovic, star 40 let, mešetar iz Št. Andreža; Arčon Ivan, 44 let star, cerkvenik iz Bukovice; 36 letni Gorjan Anton z Vogerskega in 50 letni sodar Jožef Martelanc, stanujoč v Gorici v ulici Vogel, a doma iz Bukovice. Vsi štirje zapleteni so v grdo goljufijo, pri kateri je igral glavno ulogo mešetar Gabrovic, ki je hotel s pomočjo ostalih treh opehariti tak. denarni zavod „Banca agricola“ za 1000 K. Zgodilo se je pa to, kakor se nam pripoveduje, tako-le:

Gabrovic je na podlagi posestnik pol posestnika Franceta Stepančiča iz Renč, do katerih je prišel, ne da bi o tem kaj vedel Stepančič, zaprosil, da bi omenjeni denarni zavod posodil Stepančiču 1000 kron. Kot poroka navedel je nekega Josipa Lasiča iz Gor. Vrtojbe in je tudi tega posestne pole, ne da bi Lasič o tem ničesar vedel, poslal omenjenemu denarnemu zavodu. Na podlagi omenjenih posestnih pol je „Banca agricola“ dovolila posojilo z opombo, da mora priti po denar France Stepančič osebno in da se mu ga bo de izplačalo na menjico, ki bo de morala biti izpolnjena in podpisana kakor se tiče. Ko je Gabrovic dobil od banke ta odgovor, preišljevali je začel, kaj bi ukrenil in kako, in storil ne bi morebiti še niti danes ničesar, da ga ni prisilila k temu skrajna zadrega, v kateri se je nahajal.

Nekega Gorjana Antona z Vogerskega je namreč ogoljufal za 700 kron in ta bil mu je vedno za petami ter mu žugal, da ga ovadi sodni oblasti, ako mu ne vrne ogoljufanega denarja.

Pa glej! Spak šel je tudi tukaj Gabrovicu na roko, da bi ložje izvršil svoj namen. Nekega dne pride k njemu namreč Franc Mazek, doma iz Bilj, ter ga poprosi, da bi mu dobil kje na posodo 200 kron. Gabrovic reče Mazeku, da se bo to prav lahko zgodilo ter določi dan, na kateri naj pride Mazek v Gorico, a pripomni še zraven, da mora Mazek s seboj pripeljati svojega sina Filipa. Čeravno ni mogel Mazek razumeti, zakaj bi s seboj jemal svojega sina, prišel je vendar na določeni dan z njim v Gorico, kakor mu je Gabrovic naročil in tako znašli so se v torek na določenem mestu: Gabrovic, Arčon, Gorjan ter Mazek France in Filip. Podali so se k notarju Ballabenu, in tu se je izpolnila in podpisala menjica, na kateri je bil podkrižan France Stepančič kot akceptant, Lasič Josip kot porok ter sta bila kot priča podpisana neki Gulin in neki Kaus, toraj sami taki, katerih ta dan niti v Gorici ni bilo in niso doma niti sanjali o kaki menjici.

Mazek France in Filip prijela sta za pero ter sta nevede predstavljala jeden akceptanta Stepančiča, drugi pa poroka Lasiča. Imeni prič Gulin in Kaus

pa sta podpisala Gorjan in Arčon in na koncu vsega tega stalo je notarsko potrdilo, da sta menjico podkrižala Stepančič kot akceptant in Lasič kot porok, in sicer pred znanima pričama Gulinom in Kausom, katerih, kakor rečeno, niti blizu ni bilo. In s to menjico treba je bilo iti po denar, denar namreč, kateri se izroči osebno Francetu Stepančiču, katerega ni bilo v Gorici in ni o vsem tem ničesar vedel.

Kako naj se to zgodi? Gabrovic ne more iti po denar, ker bi ga pri banki gotovo spoznali in vedeli, da ni Stepančič. Treba je bilo torej poiskati koga drugega, ki bi pri banki nastopil kot Stepančič. In našel se je tudi ta. Bil je to namreč sodar Martelanc Jožef. Ta šel je z menjico po denar, katerega pa ni dobil, kajti blagajnik banke spoznal je v njem sodarja Martelanca, a nikakor posestnika Franceta Stepančiča.

Poklicali so v banko ravno mimo idočih redarje, katere so zagledali na ulici, in ti so najprej Martelanca prijeli, a potem se Gabrovica, Arčona, Gorjana ter Mazeka sina in očeta. Ko so jih pripeljali na policijo, in so bili tam izprašani, so odvedli redarji Gabrovica, Martelanca, Gorjana in Arčona v tuk zapore, Mazeka očeta in sina pa so izpustili, ker sta nevede prisostvovala pri ti grdi lumpariji in sta mislila, da je šlo to le za onih 200 kron, katere bi bil rad dobil Mazek na posodo.

Izpred sodišča. — 16-letni zidar-ski pomočnik Franc Bizjak iz Sp. Vrtojbe ukradel je svojima gospodarjema Francetu in Ivanu Faganel 40 K ter jih po malo zapil. Tatvina prišla je na dan in Bizjak jo je pri kazenski razpravi, ki se je vršila v torek pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem, tudi priznal. Vsled tega mu je prisodilo sodišče 2-mesečno ječo z jednim postom vsaki mesec.

Lunin mrk. — Dne 15. t. m. mrknila bo luna in sicer ob 3. uri 38 minut 6 sek. zjutraj; višek mrknjenju bo ob 4. uri 40 min. 4 sek. in konec ob 5. uri 43 min. 2 sek. Vidljiv bo ta mrk tudi v južno zahodni polovici Evrope, torej tudi pri nas.

Obletnica bitke na rubinskem mostu. — V soboto se je podal naš pešpolk št. 47. na vaje v Rubije z namenom, da posnema bitko, ki se je vršila začetkom minulega stoletja na rubinskem mostu, ko je tedanji častnik, poznejši major in vitez Marije Terezije, Maksimilijan baron Füller, Karlovcán, zadrževal z 48 možmi in 3 topovi prehod čez rubinski most trem bataljonom francoskih čet in to toliko časa, dokler je bila naša vojska, ki se je nahajala onstran mosta, na varnem in potem premagala Francoze. Polk v soboto se je razpostavil v dva tabora, eden tostran, drugi pa onstran mosta. Vojaki, ki so bili onstran mostu, t. j. naši vojaki, so zasedli vse hiše in vsa okna so bila polna vojakov, ki so skozi ista streljali na sovražnika, ki se je valil tostran mosta. Kar naenkrat zatrobijo, in vojaki obeh taborov so se spustili v boj med kričanjem „hura“, ki pa ni bil krvav, temveč mesto krvi je tekel po obrazu vojakov vroči pot. Ko so čete udrle na most, so se spopadli častniki z golimi sabljami, in „zmaga“ je bila na strani naših. In neki višji častnik je rekel svojemu kolegu na mostu: „Ako bi bila res bitka in bi bil ti Francoz, bi gotovo ne nesel glave na ratu v Rubije.“ Glavni naval na most se je vršil ob sviranju Radetzky-jeve koračnice. Da so bili vojaki od „hudega boja“ močno vpehani, se razume. Polk se je vrnil iz Rubij v mesto okolo 10. ure.

Iz Hudajužne. — V nedeljo 30. julija napravili so železniški inženirji tukaj nemško nacionalno veselico. Vse nemško! Primerimo program: „Ein Tag beim Heurigen“, „D'Schrammeln“, „Kunstpfeifer“, „Rutschbahn“ itd. In vse to proti vstopnini 2 K. — Da se veselijo, nimamo nič proti temu, pač pa proti „hajlanju“. Najbolj žalostno je pa pri tem to, da se postavljajo za take veselice naprednjaški učitelji za — agente! Mari hočejo biti res piloti nemškemu mostu do Adrije? Ali ima že tukaj tudi kranjska nemška zveza Tavčar-Svegelj svojo roko? „Slovenski Narod“ prihaja ali gratis ali 3/4 zastoj, ni prav gotovo!

Proti slovenski šoli v Ločniku je rentalil pri neki občinski seji, pri kateri se je izreklo starešinstvo za laško vseučilišče v Trstu, starešina Perko, češ, da bi se z odpravo te šole najbolj dokumentiralo italijanstvo ločniške občine.

Proti Perkovicim neumnostim sta govorila ločniški dekan, pred. g. Filipič in pa prof. Žiga Attems, ki sta tudi uda ločniškega občinskega starešinstva. Perkovic predlog je propadel in zanj so glasovali le štiri starašine.

Izgubljene in najdene reči. — Na dvorišču Gorjupove pivovarne najdena je bila srebrna ura ter oddana na tuk. policiji.

Žepni tat v vlaku. — S poštnim vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 11. uri in pol po noči, se je odpeljal v pondeljek, namenjen v Ljubljano, gospod Anton Žnidaršič, posestnik in obrtnik na Krušcem blizu Cerknice. Na postaji v Nabrežini pa je prisedel k njemu neki mladenič, s katerim sta kmalu začela pogovor in ki se mu je predstavil kot sin pivovarnarja v Reininghausu. Pogovarjala sta se med seboj do postaje St. Peter, potem pa je g. Žnidaršič zaspal in se zbudil še-le na postaji v Ljubljani. Ko se je zbudil, zdelo se mu je sicer nekako čudno, da ni bilo v vozu njegovega sopotnika, s katerim sta se do St. Petra pogovarjala, a zmenil se ni za to mnogo in podal se je v restavracijo, da bi se tam nekoliko okrepčal. Ko je tako sedel v restavraciji, zmisli se je na neke papirje, katere je imel v listnici in si jih je hotel ogledati. Ko je pa segel z roko v žep oprsnika, ki se je nahajal od znotraj in v katerem je hranil na svojih potovanjih listnico, prestrašil se je neizrečeno, ko se je prepričal, da listnice ni več v žepu. In kaj bi se ne prestrašil, ko je bilo v listnici 2990 kron. Pri ti priliki padel je njegov sum na njegovega sopotnika. Podal se je hitro na policijo ter ji povedal, kar se mu je dogodilo. Sam podal se je pa zopet na postajo ter se je odpeljal s prvim vlakom, ki je odšel iz Ljubljane proti Trstu. Dospelši na postajo Breznica, pogledal je skozi okno in tu zagledal na peronu onega mladeniča, s katerim se je seznanil v Nabrežini in o katerem je sumil, da mu je ukradel listnico. Že med poljo pa je g. Žnidaršič povedal vse spovedniku, in na postaji Breznica pokazal je istemu spovedniku mladeniča, na katerega je letel sum ter ga vprašal, kaj mu je stori, a spovednik mu je velel počakati, da vidita poprej, kaj bo mladenič počel. Mladenič vstopil je v neki voz, v katerem se je slučajno nahajal tržaški redar Vodopivec, ki je prejšnji dan spremlil nekega zločinca v prisilno delavnico v Ljubljano. Spovednik pristopil je k redarju ter mu na tiho povedal, kaj se je dogodilo. Na to se je podal redar v voz, v katerem se je vozil g. Žnidaršič ter si je dal tu od njega vse povedati. Ko je bil dobro poučen o vsej stvari, je šel redar s Žnidaršičem v oni voz, v katerem je sedel mladenič in je tega proglasil aretovanim. Ta je protestiral, a vzlic njegovim protestom se je redar vsedel poleg njega, a Žnidaršič njemu nasproti.

Vlak je drdel svojo pot naprej proti Trstu, a oni trije so molčali. Čez nekaj časa je pa redar opazil, da se mladenič nekako sumljivo giblje. Gledal je s paznim očesom, kaj da bo iz tega gibanja. Slednjič je čul, da je nekaj padlo pod klop, na kateri sta sedela z aretovancem. Pogledal je pod klop, segel z roko pod isto in pobral — Žnidaršičovo listnico. Žnidaršiču je pri pogledu nanjo poskočilo od veselja srce v prsih. Z redarjem sta takoj pogledala v listnico, a v istej je bilo le še 620 kron denarja.

Na vprašanje, kam da je djal ostali denar, ni hotel aretovanec nič vedeti. Trdil je dalje trdovratno, da on ni ukral Žnidaršiču listnice. Če se je našla listnica pod klopjo — trdi on — je to znamenje, da je Žnidaršiču padla iz žepa, ko je prejšnjo noč spal; kajti bil je morda ravno isti voz.

Redar ni hotel dalje siliti vanj z vprašanji. Ko je prišel vlak v Trst, je redar izročil aretovanca in najdeno listnico policijskemu oficijalu Schablu in mu povedal vso stvar. Schabel je skušal pripraviti mladeniča z lepa do tega, da bi priznal svoj zločin. Videč pa, da mladenič trdovratno taji, ga je dal natančno preiskati. No, vspeh te preiskave je bil, da so našli pri njem 1409 kron denarja.

Seveda je moral mladenič na to priznati, da je res on ukradel Žnidaršiču listnico iz žepa, mej tem ko je Žnidaršič spal. Povedal je, da ni sin nikakega pivovarnarja, ampak da je 19 letni čevljar Ivan Kalmann, doma iz Budimpešte. Ker je bilo najdenih pri njem in v listnici le 2029 kron denarja, so ga vprašali, kam da je djal ostalih 960 kron. Glede

teh pa je dejal, da jih je najbrž izgubil, ko je na postaji v Breznici izstopil iz vlaka. Seveda so ga odvrdli v zapor.

Podelitev baronstva. — Dunajski uradni list je priobčil, da je cesar z najvišjim odlokom od 26. decembra 1904 veleindustrijalcu Ivanu Economu v Trstu podelil baronstvo in da je cesar dotično diploma podpisal dne 16. junija t. l.

Grozen slučaj. — V Kastvu se je minolo sredo dogodilo grozno odkritje. Neka dekla je prišla k vodnjaku po vodo. A ko je hotela zajeti vodo, je opazila na dnu človeško truplo. Dekle je teklo javit slučaj oblastniji, ki je dala malo kasneje izvleči truplo iz vode. Konstantovalo se je, da je isto kmetica Ivanke Stefan, stare 56 let, ki je po nesreči prejšnjega večera padla v vodo.

Nemška razdivjauost v Celju. — Po Schubertovi slavnosti v Celju je „Domovina“ prinesla nekaj poročil o tej slavnosti, koja so se popolnoma strinjala z dejanskimi razmerami. Povodom slavnosti so se Celjani v svoji nadutosti enkrat prav grozno blamirali tako, da je bila vsa slavnost zanje najklavnejši fiasko. Ker je „Domovina“ o vseh dogodkih objektivno poročala, se je „Deutsche Wacht“ dvakrat grozno razčeperila nad „Domovino“ in je psovala in zabavljala čez Slovence, da je bilo joj. Ker se „Domovina“ ni dala po revolverjskih žurnalistih vahtaričinah ugnati v kozji rog, je začela vahtarca kar noreti. Najprej je kar prikrito pozivala Nemce, naj se nad Slovenci maščujejo zaradi pisanja „Domovine“. V sobotnem listu je pa kar naravnost pozivala, naj si Nemci zoper Slovence sami pomagajo.

V pondeljek je pijana nemška družba ob navzočnosti mnogih celjskih odličnjakov in s pomočjo mestnih uslužbencev napadla s kamenjem celjski „Narodni Dom“ in „Zvezno tiskarno“. Na obeh poslopih so napravili veliko škodo in pobili mnogo šip. Šipe so vse zavarovane pri nemških zavarovalnicah.

Kriv te demonstracije ni nihče drugi, kakor državni pravdnik, ki je nekaznovano in nezaplenjeno pustil zadajo „Deutsche Wacht“.

Celjski Slovenci so se brzojavno pritožili na ministerstvo notranjih stvari zaradi divjih lopovskih napadov na slovensko lastnino. Zlasti povdarjajo, da jim policija ne da potrebne pomoči, da noče ali ne more zabraniti izgrediv.

Strašen vihar je v nedeljo popoludne razsajal tudi po Kranjskem, izlasti na Dolenjskem. V par minutah je vrtimec napravil ogromno škodo na poslopih, na drevju in polju. Mnogo kozolcev je prebrnil, odkril strehe, polomil drevje ter potlačil koruzo in proso. V St Vidu nad Ljubljano je strela ubila devetletno deklico, njeno šestletno sestrico pa močno omamila.

Železniških nesreč ne bo več? — Iz Pulja poročajo, da je neki mladenič, Rihard Rottenbacher s pomočjo arzenalskega mojsterskega aspiranta Ivana Ha' rla izumil stroj, ki omogočuje, da dva na istem tiru nasproti vozeča se vlaka že na razdaljo več kilometrov lahko zapazita nevarnost. Ker je izumitelj baje zares dobra, bosta izumitelja storila vse korake, da se jo uvede.

Rihard Rottenbacher bil je pred par leti v četrtem razredu tuk. realke.

Umorstvo na ponočnem čuvaju. — Na hodniku umetno obrtnega muzeja v Pragi so v pondeljek zjutraj našli ključarskega pomočnika Vaclava Šanela, ki je bil nastavljen kakor ponočni čuvaj, mrtvega. Šanel je bil večkrat zaboden z nožem. Pozneje so našli na vrtu obešenega nekega tujega moža; sodili so, da je on umoril ponočnega čuvaja.

Kakor morilca ponočnega čuvaja so spoznali absolviranega modroslovca in kandidata profesure Frana Sandnerja. Vkljub temu, da je isti bil že nekoliko časa brez službe, se vendar ni nahajal v denarni stiski, ker ga je njegov tast podpiral. Zdi se, da je Sandner izvršil čin v blaznosti.

Urednik v hudli zadregi. — Urednik nekega švedskega lista, ki izhaja v Helsingforsu, je bil te dni v hudi zadregi, iz katere se je prav odločno izmotal. Več švedskih delavcev je namreč imelo shod in pozdravilo namreč norveške brate, ki so se rešili švedskega jarma. To je našega urednika tako raztogotilo, da je napisal dolg uvodni članek in ga končal s temi patetiškimi besedami: „Pa pojte na Norveško, če se že tako potegujete za te upornike! Noben vas tu ne bo pogrešal in zadrževal, še voznjo

vam plačamo do norveške meje!“ Drugo jutro pa pride k uredniku v pisarno pet delavcev ter zahteva od njega denar za voznjo do Norveške. Ko jim urednik dokazuje, da je on vso stvar drugače mislil, se je napolnila soba, hodniki in stopnjice z neštevilno množico delavcev, ki so vsi prišli po denar za voznje nitke na Norveško. Urednik je i sl i dva izhoda iz tega položaja: plačati am ogromno svoto, ali pa vse pometati iz uredništva. Seveda je storil zadnje. Iz sobe je vrgel vseh pet in se zaklenil, da so morali ostali oditi. Uredniki naj pa pazijo, da se jim ne prigradi kaj sličnega.

Občna metafizika ali Ontologija, spisal prof. Franč. Kovačič, tiskala „Cirilova Tiskarna“ v Mariboru. To knjigo, ki se naroča v „Cirilovi Tiskarni“ v Mariboru, priporočamo prav toplo. Cena broš. 3 K, trdo vez. 3 K 60 v. Poštovina 20 v. Knjigo priporočamo še zlasti učenci se mladini, ker brez filozofije je vsa naobrazba pomanjkljiva. Ta knjiga je uvod v filozofijo, pa tudi podlaga za nadaljne nauke. Pisana je v lepi slovensčini in se odlikuje po jasnem slogu.

Socijalne drobtinice.

Vseučilišče.

Spisal dr. Andrej Pavlica.

IV. Pogovor.

— A: Pravite, da je neenakost med ljudmi posledica izvirnega greha. Ta izvirni greh je vsega kriv! Meni se zdi, da izgovarjate vi katoličani Adama in Evo po nemarnem prav mnogokrat!

— B: Kdo pa je rekel, da je neenakost posledica izvirnega greha? Ti se motiš! Da povečuje človeška hudo-bija neenakost med ljudmi, da jo je povečala dandanes nezmerno, priznam rad in moram priznati tudi ti, a da izvira neenakost iz izvirnega greha in sploh iz greha, ni resnično. Katoličani ne trdimo tega. Neenakost med ljudmi je iz modre naredbe Božje.

— A: Tedaj modra naredba Božja in morda še neskončno modra naredba Božja! Vprašam pa, ali bi ne bilo neskončno bolj modro, ko bi bili vsi enaki?

— B: Nikakor! Ko bi bili vsi popolnoma enaki, bi ne bilo človeške družbe. Neenakost je vez, ki veže ljudi v družbo. Šibkejši in manj zmogni potrebuje močnejšega in zmognejšega, posestnik potrebuje delavca, delavec posestnika, kmet rokodelca, rokodelc kmeta itd. Neenakost rodi mesebojno potrebo in ta veže ljudi v celoto.

— A: Ali je volja in naredba Božja, da imajo nekateri ogromna posestva in cele dežele, dočim nimajo milijoni poštenega delavskega ljudstva nobene pravice in nobene lastnine?

— B: Le ne pretiravati! Taka neenakost izvira navadno iz krivice in ne more biti po volji Božji. Neenakost pa, o koji jaz govorim, ne izvira iz krivice, ampak iz narave, oziroma iz volje Stvarnikove. Ljudje so po Božji naredbi neenaki po zmognostih in po močeh, zato so neenaki tudi po delih, po vspehih, po pridobitvah, po premoženju itd. Ta neenakost veže ljudi v nerazdružljivo celoto.

— A: Zakaj ne bi imel vsakdo toliko lastnine, kolikor se upa sam upravljati ali obdelovati? Zdej vidimo, da sta lastnina in delo ločena. Delavec, ki se trudi, nima nič, lastnik, ki malo ali nič ne dela, ima vse!

— B: Recimo torej, da bi se vse zemljišče razdelilo med ljudi na enake dele. Vsak naj bi obdeloval svoje sam. Tako bi bilo delo združeno z lastnino. Koliko časa bi trajalo to? Pokazalo bi se kmalu 1. da mnogi niso zmogni za delo 2. da mnogi nimajo poklica za tako delo, in 3. da so mnogo v tem delu razumnejši in zmognejši, ko drugi. Iz teh vzrokov bi nekateri v kratkem času izgubili lastnino, drugi pa bi jo podvojili, potrojili itd. Tako bi prišlo po naravni poti spet do ločitve dela od lastnine.

— A: To je pa, če štejete med lastnino le zemljišča, ali jaz mislim lastnino na sploh. Vsakdo naj bi imel toliko svojega, da bi mu ne bilo treba posojati svojega dela drugim.

— B: Tudi to ne bi moglo dolgo obstojati. Človeška narava bi kmalu spet razdružila lastnino od dela. Če vržeš žida skozi vrata, povrne se skozi okno. Tako je s človeško naravo! Dobro bi bilo, ko bi imel vsakdo kaj svojega, ali da bi bili vsi enaki, o tem ne more biti niti govora!

„Krojaška zadruga“

Gosposka ulica

Postrežba strogo poštena!!

Priporoča svojo bogato zalogo
krojnega blaga za
poletni čas

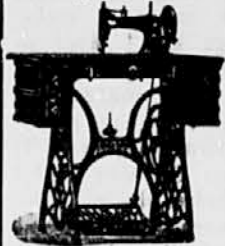
Vzorci se pošiljajo na zahtevanje brezplačno.
Cene so stalne.

Tržne cene.

Za 100 kg.			
Kava: Ceylon . . .	K 294—	do	300—
„ Portorico . . .	260—	„	280—
„ Santos . . .	200—	„	230—
Slakdor . . .	80—	„	86—
Otrobi debele . . .	12 50	„	14 50
„ drobne . . .	12—	„	13 50
Petrolji v sodu . . .	42—	„	43—
„ zaboju . . .	13—	„	13 50
Moka ogerska:			
št. 0 K 30—	št. 1 K 29—	št. 2 K 28—	
„ 3 „ 27—	„ 4 „ 26 20,	„ 5 „ 25 40	
	št. 6 K 23 20.		

Saunig & Dekleva

ulica Municipio št. 1.
Gorica.

Velika tovarniška zaloga *šivalnih strojev* kakor za šivilje, krojače, čevljarje, in tudi za umetno vezanje (rekamiranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška *dookolesa* „Helical Premier“ in *slamorezni stroji*, samokresli in razne *puške*, lastna meh. popravilnica. Glavno zastopstvo za Primorsko: Centrifug „Westfalia“.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. n v Gorici na razstavi l. 1900 a zlato svatjajo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva tudi najfinejega, za nove maše in godove kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubšeje.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 25,
v Gorici,

priporoča častiti dunovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolji v zaboju. Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljaveče prve in druge vrste, namreč od 1/2, kila in ob enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda, Moka, iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

A. Krušič

trgovec in krojaški mojster
Gorica, Corso Gius.
Verdi 33

Izdeluje vsakovrstne obleke za vsaki stan in sicer za civ., voj. in dr. uradnike in duhovnike.

Za vse obleke je vedno v zalogi raznovrstno ravnomer došlo sveže angleško in domače blago za jesensko sezono.

Ima zalogo gotovih oblek in snukaj za vsaki stan.

And. Fajt,

pekovski mojster, Gorica,
tekališče Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša), in podružnica št. 20.

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, kakor za nove maše in godove, kolače za birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po smerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

Št. 2215

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil II. četrtletja, t. j. mesecev aprila, maja in junija 1904

začne v ponedeljek dne 4. septembra 1905, ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnanjstva zastavljalnice in z njo združene hranilnice.

V Gorici, 8. avgusta 1905.

Jak. Suligoj

urav. c. hr. dr. železnice
Gosposka ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih ur na zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah.

Vsako popravilo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno.

Nadalje priporoča šivalne stroje najbolj vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno poništvo, kakor: toaletne mize, različna ohešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičice in popotnike.

Najboljše švanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obnavala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmi in trgih ter na deželi.

Delavnica cerkvenih posod
in cerkvenega orodja

Fr. Leban,

Gorica,

Magistratna ulica šte. 8.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

Blag se razpošilja franko.

Dijaški dom v Gorici pri J. Torošu

nasproti slov. „Alojzijevišču“

v ulici proti Soškemu mostu šte. 6.

Sprejmejo se učenci vsake starosti. Poduk doma. Tu so pripravni prostori, spalnice, dvorana za učenje, jedilnica, dvorišče itd. Stariši naj se oglasijo o pravem času.

Josip Toroš.

Vik. Toffoli

Velika zaloga oljkega olja
iz najugodnejših krajev.

v Gorici
via Teatro
20

Jedilno . . .	kr. 32
„ fine . . .	36
„ fineje . . .	40
„ bolje . . .	44
dalmatinsko . . .	48
istrijsko . . .	56

Corfu . . .	kr. 56
Bari . . .	60
Lucca . . .	70
Nizza . . .	80
Najfineje . . .	gl. 1

v Gorici
via Teatro
20

Priporočam č. duhovščini in cerkvenim oskrbnitvom.

Prosiva sahtovati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva sahtovati listke!

Pozor! Eno krono nagrade!

Pozor! Eno krono nagrade!